

معاونت پژوهش‌های
کاربردی

سند

نظرات استدلالی

طرح اصلاح قانون نظام صنفی کشور (مرحله دوم)

شماره مسلسل: ۴۰۳۲۰۳۳

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۶/۱۸

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

طرح اصلاح قانون نظام صنفی کشور
(مرحله دوم)

تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۰۶/۲۶

کد خزانه: ۴۰۳۲۰۳۳

۱۴۰۲/۰۶/۱۸

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۲/۰۳/۲۰

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

طرح اصلاح قانون نظام صنفی کشور (مرحله دوم)

درباره‌ی مصوبه

طرح «اصلاح قانون نظام صنفی کشور»، در تاریخ ۱۳۹۹/۵/۵ اعلام وصول و جهت طی مراحل قانونی به هیئت رئیسه‌ی مجلس تقدیم شد. این طرح در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۲ با اصلاحاتی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۳/۲/۵، برخی از مواد این مصوبه را واجد ابهام و مغایر با قانون اساسی تشخیص داد.

سپس مجلس شورای اسلامی در راستای تأمین نظر شورای نگهبان در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۳/۲/۲۶، اصلاحاتی را در مصوبه اعمال کرد و مصوبه‌ی مرحله‌ی دوم را در قالب نامه‌ی شماره ۱۱۶۴۶ مورخ ۱۴۰۳/۲/۳۱ ارسال کرد. شورا بررسی مصوبه‌ی اعاده‌شده را در دستور جلسات خود قرار داد و برخی از مواد آن را واجد ابهام و مغایر با قانون اساسی دانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۴۲۳۹۱ مورخ ۱۴۰۳/۳/۲۰ اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح قانون نظام صنفی کشور (مرحله دوم)»

ماده ۱-

[ماده (۱) مصوبه به شرح زیر اصلاح می‌شود:]

در ماده (۱۲) قانون نظام صنفی کشور ... اضافه و ماده (۲۷) این قانون^۱ و تبصره (۱) آن به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۲۷- محل دایر شده به وسیله هر شخص حقیقی یا حقوقی که پروانه کسب دائم یا موقت برای آن صادر نشده باشد، همزمان با صدور اخطاریه ۳۰ روزه به جریمه نقدی معادل ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال، محکوم و مبلغ مذکور به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود و در صورت عدم اقدام به اخذ پروانه کسب در پایان مهلت مزبور رأساً از طریق فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مهر و موم (پلمپ) می‌شود. جریمه مذکور هر ساله بر اساس نرخ تورم اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعدیل و به‌روزرسانی می‌شود.

تبصره ۱- به‌منظور تقویت همکاری‌های فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران با تشکل‌های صنفی و شناسایی واحدهای صنفی فاقد پروانه کسب و جبران هزینه‌های مربوط به مهر و موم (پلمپ) یا فک مهر و موم واحدهای صنفی که به موجب قانون و مقررات نظام صنفی انجام می‌شود معادل ده درصد (۱۰٪) از مبلغ جریمه موضوع این ماده در اختیار این فرماندهی قرار می‌گیرد.»

---

۱. ماده (۲۷) قانون نظام صنفی کشور مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲۷ (اصلاحی ۱۳۹۲/۶/۱۲)- محل دایر شده به وسیله هر شخص حقیقی یا حقوقی که پروانه کسب برای آن صادر نشده است با درخواست اتحادیه و تأیید اتاق اصناف شهرستان توسط نیروی انتظامی پلمپ می‌شود.

تبصره ۱- ...

تبصره ۲- کسانی که پلمپ یا لاک و مهر محل‌های تعطیل شده در اجرای این قانون را بشکنند و محل‌های مزبور را به‌نحوی از انحاء برای کسب مورد استفاده قرار دهند، به مجازات‌های مقرر در قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد.

تبصره ۳- ...»

■ دیدگاه مغایرت

بر اساس حکم ماده (۲۷) قانون فعلی نظام صنفی، اگر محل دایر شده به وسیله اشخاص، پروانه‌ی کسب نداشته باشد، با درخواست اتحادیه و تأیید اتاق اصناف شهرستان، توسط نیروی انتظامی پلمب می‌شود و اجازه فعالیت نخواهد داشت. اما بر اساس حکم مصوبه‌ی حاضر، این سازوکار تغییر می‌کند و محل کسب فاقد پروانه، در ابتدا پلمب نمی‌شود و صرفاً برای شخص متخلف اختطاریه صادر و جریمه می‌شود و اگر صرفاً اقدام به اخذ پروانه کسب کند، تا زمانی که نتیجه‌ی اخذ پروانه کسب مشخص شود، می‌تواند به فعالیت صنفی خود ادامه دهد و پلمب نیز نمی‌شود. حال آنکه مطابق سازوکار جدید، مشاغلی که ارتباط مستقیمی با سلامت و جان شهروندان دارند نیز می‌توانند تا زمان اخذ پروانه فعالیت، بدون پروانه فعالیت کنند. این در حالی است که اگر واحد فاقد پروانه، استانداردهای بهداشتی و ایمنی لازم را نداشته باشد، سلامتی و حتی جان شهروندان در معرض خطر قرار می‌گیرد، بنابراین اجازه فعالیت به این گونه واحدها منطقی نیست. به طور مثال اگر اشخاصی بدون پروانه اغذیه فروشی، قصابی و ... دایر کنند و مواد غذایی آلوده و غیربهداشتی به مردم ارائه کنند، می‌توانند چندین ماه بدون پروانه کسب اقدام به عرضه مواد غذایی آلوده و غیربهداشتی به شهروندان کنند و پلمب نیز نشوند. بنابراین اطلاق سازوکار این ماده نسبت به برخی مشاغل حوزه سلامت، دارویی، مواد غذایی و... که مستقیماً با سلامت و جان مردم ارتباط دارند، مغایر نظام اداری صحیح موضوع بند (۱۰) اصل سوم قانون اساسی است.

■ دیدگاه عدم ابهام

به موجب حکم تبصره (۶) سابق، هر شخصی که بدون اخذ پروانه واحد صنفی تأسیس یا به کسب و حرفه اشتغال می‌یافت، علاوه بر اعمال ماده (۲۷) قانون مذکور به ازای هر نوبت شناسایی یک میلیون تومان جریمه می‌شد. این در حالی بود که به موجب ماده (۲۷)، محلی که بدون پروانه کسب دایر شده باشد، پلمب می‌شود و به موجب تبصره (۲) آن، در صورتی که اشخاص پلمب را بشکنند، به مجازات مقرر در ماده (۵۴۳) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد. بر همین مبنا مشخص نبود که منظور از عبارت «هر نوبت شناسایی» در این تبصره چیست؛ چراکه محل کسب شخص فاقد پروانه، با اعمال ماده (۲۷) پلمب خواهد شد و برای شکستن آن نیز مجازات پیش‌بینی شده است. لذا اساساً شناسایی برای نوبت‌های بعدی، وقتی که واحد پلمب شده

بود، بی معنا بود و حکم این تبصره از این جهت، واجد ابهام شناخته شد. اکنون در مصوبه‌ی حاضر با توجه به اصلاح صورت گرفته در ماده (۲۷) و منتفی شدن اخذ جریمه در مراتب بعدی و جایگزینی پلمب، ابهام مرحله‌ی قبل شورای نگهبان نیز منتفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

۱- در ماده (۱)، موضوع اصلاح ماده (۲۷) قانون، اطلاق سازوکار مذکور در کسب و کارهای فاقد پروانه نسبت به بعضی مشاغل نظیر حوزه سلامت و دارویی و مواد غذایی و ...، مغایر بند (۱۰) اصل سوم قانون اساسی شناخته شد.

***

ماده ۲-

[اصلاحات زیر در ماده (۲) انجام می‌شود:

۱- عبارت «معیارها و ضوابط فنی» جایگزین واژه «استاندارد» و عبارت «تارنما» جایگزین عبارت «وبگاه» می‌شود.

۲- در تبصره (۱) عبارت «اتحادیه‌ها به حساب اتاق اصناف شهرستان مربوطه و در خصوص اتاق اصناف شهرستان به حساب اتاق اصناف ایران» جایگزین عبارت «اتحادیه‌ها و اتاق‌ها به حساب اتاق اصناف مربوطه» می‌شود.
یک ماده به عنوان ماده (۲۰ مکرر) به قانون به شرح زیر الحاق می‌شود:

ماده ۲۰ مکرر- کلیه اتحادیه‌ها حداکثر تا انتهای تیر ماه و اتاق‌های اصناف سراسر کشور تا انتهای مرداد ماه هر سال مکلفند صورت‌های مالی حسابرسی شده خود را مطابق با معیارها و ضوابط فنی حسابرسی و در قالب نرم‌افزار مالی متحدالشکل که مؤلفه‌های آن توسط هیئت عالی نظارت تعیین می‌گردد، تهیه نموده و ترازنامه سالانه خود را پس از تأیید کمیسیون نظارت ذی‌ربط در تارنما اتاق اصناف ایران و دبیرخانه هیئت عالی نظارت به تفکیک اتحادیه و اتاق، بارگذاری نمایند.

تبصره ۱- اتحادیه‌ها و اتاق‌هایی که مجموع منابع درآمد ناخالص سالانه آنها کمتر از سی میلیارد (۳۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال است، از این حکم مستثنی

بوده و مکلفند مطابق بند «ز» ماده (۳۰)^۱ و بند «ص» ماده (۳۷) این قانون،^۲ صورت‌های مالی و ترازنامه خود را در تارنما اتاق اصناف ایران و دبیرخانه هیئت عالی نظارت به تفکیک اتحادیه و اتاق بارگذاری نمایند. در صورت عدم اجرای این حکم در موعد مقرر، کلیه منابع درآمدی سالانه اتحادیه‌ها به حساب اتاق اصناف شهرستان مربوطه و در خصوص اتاق اصناف شهرستان به حساب اتاق اصناف ایران واریز شده و اعضای هیئت رئیسه اتحادیه و یا اتاق مزبور مشمول حکم راجع به تخلف مؤثر صنفی شده و در مرتبه اول به اخطار کتبی و در صورت تکرار به عزل، محکوم می‌شوند.

تبصره ۲- ...

■ دیدگاه عدم مغایرت

شورای نگهبان در مرحله‌ی قبل، استفاده از واژه‌های غیرفارسی «استاندارد» و «وبگاه» در ماده (۲) سابق را مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی دانسته بود. حال در مصوبه‌ی حاضر، مجلس شورای اسلامی به ترتیب، با جایگزین کردن عبارت‌های «معیارها و ضوابط فنی» و «تارنما»، ایراد مرحله‌ی قبل شورا را رفع کرده است.

■ دیدگاه ابهام

قانون‌گذار در تبصره (۱) سابق، اتحادیه‌ها و اتاق‌ها را مکلف کرده بود که در صورت عدم اجرای حکم مذکور در موعد مقرر، کلیه‌ی منابع درآمدی خود را به حساب اتاق اصناف مربوط واریز کنند.

---

۱. ماده (۳۰) قانون نظام صنفی کشور مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۳۰- وظایف و اختیارات اتحادیه‌ها عبارت است از:
الف- ...

ز (اصلاحی ۱۳۹۲/۶/۱۲)- تنظیم ترازنامه سالانه و تسلیم آن تا پایان خردادماه هر سال به اتاق اصناف شهرستان برای رسیدگی و تصویب.»

۲. ماده (۳۷) قانون نظام صنفی کشور مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۳۷ (اصلاحی ۱۳۹۲/۶/۱۲)- وظایف و اختیارات اتاق‌های اصناف شهرستان به شرح زیر است:
الف- ...

ص- تنظیم ترازنامه و صورت‌های مالی سالانه و تسلیم آن ظرف دو ماه بعد از پایان هر سال مالی به کمیسیون نظارت برای رسیدگی و تصویب.»

مبنای واریز کلیه منابع به حساب اتاق اصناف مربوط مشخص نشده بود و فرآیند مربوط به آن نیز تعیین نشده بود؛ توضیح آنکه قانون‌گذار مشخص نکرده بود که مبلغ مذکور، چه مدت باید در این حساب باشد و چگونه تعیین تکلیف می‌شود و پس از اجرای حکم تبصره، آیا به حساب اتحادیه یا اتاق متخلف برمی‌گردد یا خیر. در مصوبه‌ی حاضر مجلس شورای اسلامی تغییری در راستای رفع این ابهام صورت نداده است، لذا ابهام سابق شورای نگهبان کماکان باقی است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

در حکم ذیل تبصره (۱) سابق، منظور از عبارت «واریز منابع سالانه اتاق‌ها به حساب اتاق اصناف مربوط» مشخص نبود و این موضوع مورد ابهام شورا قرار گرفت. به عبارت دیگر، واریز منابع اتحادیه‌ها به حساب اتاق اصناف، قابل درک بود؛ چراکه اتاق اصناف بر اتحادیه‌ها نظارت دارد، اما مشخص نبود که واریز کلیه منابع درآمدی سالانه «اتاق‌های اصناف» به حساب «اتاق اصناف مربوط»، به چه معناست. اکنون در مصوبه‌ی حاضر، قانون‌گذار با تصریح به واریز منابع درآمدی «اتاق اصناف شهرستان» به حساب «اتاق اصناف ایران»، ابهام مذکور شورا را رفع کرده است.

▪ نظر شورای نگهبان

۲- در ماده (۲)، موضوع الحاق ماده (۲۰ مکرر) به قانون، ابهام مذکور در بند (۲-۲) نظر سابق شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.

***

ماده ۳-

[اصلاحات زیر در بندهای ذیل ماده (۳) مصوبه انجام می‌شود:

۱- بند (۱) حذف می‌شود.

۲- تبصره (۲) اصلاحی ماده (۲۱) قانون موضوع بند (۲) مصوبه

حذف شده و صدر بند (۲) به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

«۲- تبصره (۳) به شرح زیر اصلاح می‌شود:»

۳- تبصره (۵) اصلاحی ماده (۲۱) قانون موضوع بند (۳) مصوبه

حذف شده و شماره تبصره (۶) اصلاحی به (۵) تغییر می‌یابد و به تبع آن

صدر بند (۳) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

«۳- متن ذیل جایگزین تبصره‌های (۴) و (۵) می‌شود و تبصره‌های (۶) و (۷) حذف می‌گردد.»

۴- عنوان و متن تبصره (۶) اصلاحی ماده (۲۱) قانون موضوع بند (۳) مصوبه به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده (۲۱) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۲- تبصره (۳) به شرح زیر اصلاح می‌شود:
تبصره ۳- ...

۳- متن ذیل جایگزین تبصره‌های (۴) و (۵) می‌شود و تبصره‌های (۶) و (۷) حذف می‌گردد.

تبصره ۴- ...

۴- عنوان و متن تبصره (۶) اصلاحی ماده (۲۱) قانون موضوع بند (۳) مصوبه به شرح زیر اصلاح می‌شود:

«تبصره ۵- کمیسیون نظارت موظف است پیگیری و اقدام لازم جهت واگذاری اموال، دارایی‌ها، حقوق و تعهدات اتحادیه‌های قبلی را حداکثر ظرف شش ماه از زمان ادغام و تقسیم اتحادیه‌های صنفی به عمل آورد. هر گونه اقدام یا عدم همکاری جهت جلوگیری از اجرای این حکم به منزله تصرف غیرقانونی در اموال عمومی بوده و اشخاص مستتکف مشمول مجازات‌های نقدی موضوع ماده (۵۹۸) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی^۱ می‌شوند.»

۱. ماده (۵۹۸) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۵۹۸- هر یک از کارمندان و کارکنان ادارات و سازمان‌ها یا شوراهای یا شهرداری‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و یا وابسته به دولت و یا نهادهای انقلابی و بنیادها و مؤسساتی که زیر نظر ولی فقیه اداره می‌شوند و دیوان محاسبات و مؤسساتی که به کمک مستمر دولت اداره می‌شوند و یا دارندگان پایه قضائی و به طور کلی اعضا و کارکنان قوای سه‌گانه و همچنین نیروهای مسلح و مأمورین به خدمات عمومی اعم از رسمی و غیررسمی وجوه نقدی یا مطالبات یا حوالجات یا سهام و سایر اسناد و اوراق بهادار یا سایر اموال متعلق به هر یک از سازمان‌ها و مؤسسات فوق‌الذکر یا اشخاصی که بر حسب وظیفه به آنها سپرده شده است را مورد استفاده غیرمجاز قرار دهد بدون آنکه قصد تملک آنها را به نفع خود یا دیگری داشته باشد، متصرف غیرقانونی محسوب و علاوه بر جبران خسارات وارده و پرداخت اجرت‌المثل به شلاق تا (۷۴) ضربه محکوم می‌شود و در صورتی که متفع شده باشد علاوه بر مجازات مذکور به جزای نقدی معادل مبلغ انتفاعی محکوم خواهد شد و همچنین است در صورتی که به علت اهمال یا

▪ دیدگاه عدم مغایرت

در بند (۲) سابق این ماده با موضوع اصلاح تبصره (۲) ماده (۲۱) قانون، تعیین تکلیف در خصوص برخی موارد به دستورالعمل مصوب هیئت عالی نظارت تفویض شده بود. اما تعیین «نحوه ادغام یا تقسیم اتحادیه‌های موجود» و «تعیین تکلیف اموال، دارایی‌ها، حقوق و تعهدات اتحادیه‌های فعلی» از مواردی بود که با حقوق و تکالیف اشخاص مرتبط بود و ماهیت قانونی داشت. بر همین مبنا واگذاری آنان به مصوبه‌ی هیئت عالی نظارت، از سوی شورای نگهبان مصداق «قانون‌گذاری تفویضی» و مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی دانسته شد. اکنون در مصوبه‌ی حاضر، تبصره (۲) مرحله‌ی قبل به صورت کامل از متن مصوبه حذف شده و طبعاً ایراد مذکور شورا نیز منتفی شده است.

▪ دیدگاه ابهام

در تبصره (۶) مصوبه‌ی سابق و تبصره (۵) فعلی، شورای نگهبان عبارت «مشمول مجازات‌های مربوط در قانون مجازات اسلامی» در انتهای تبصره را با توجه به عبارت «تصرف غیرقانونی در اموال عمومی» واجد ابهام شناخت؛ توضیح آنکه در فصل سیزدهم قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم تعزیرات)، با عنوان «تعديات مأمورین دولتی نسبت به دولت» مجازات‌های مختلفی پیش‌بینی شده است و مشخص نبود کدام مجازات مدنظر مقنن بود. حال در مصوبه‌ی حاضر، جلوگیری از اجرای این حکم به منزله‌ی «تصرف غیرقانونی در اموال عمومی» تلقی شده است و اشخاص مستنکف، مشمول مجازات‌های نقدی موضوع ماده (۵۹۸) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی قرار می‌گیرند. بنابراین ابهام شورا در خصوص روشن نبودن میزان مجازات رفع شده است و مجازات این رفتار مجرمانه مشخص شده است، اما مجازات موضوع ماده (۵۹۸)، تصریحی به تصرف غیرقانونی در اموال «عمومی» نکرده است و در سایر بخش‌های قانون مجازات اسلامی نیز جرمی تحت عنوان «تصرف غیرقانونی در اموال عمومی» وجود ندارد. لذا عبارت «به‌منزله تصرف غیرقانونی در اموال عمومی و مشمول مجازات‌های موضوع ماده (۵۹۸) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی» در این بند، واجد ابهام جدیدی از این حیث است.

تفریط موجب تضییع اموال و وجوه دولتی گردد و یا آن را به مصارفی برساند که در قانون اعتباری برای آن منظور نشده یا در غیر مورد معین یا زائد بر اعتبار مصرف نموده باشد.»

▪ دیدگاه عدم ابهام

قانون‌گذار در بندهای (۱) و (۳) سابق، از مفهوم «مشابه یا همگن» استفاده کرده بود. اما با توجه به فقدان تعریف قانونی از این مفاهیم، مشخص نبود که دقیقاً چه اصنافی با یکدیگر «مشابه» هستند و چه اصنافی با یکدیگر «همگن» هستند. بر همین مبنا شورای نگهبان در مرحله‌ی قبل، مفاهیم «مشابه و همگن» را واجد ابهام دانست. اکنون در مصوبه‌ی حاضر با توجه به حذف کامل بند (۱) و تبصره (۵) سابق که عبارت «مشابه و همگن» در آنان به کار رفته بود، طبیعتاً ابهام مرحله‌ی قبل شورا نیز منتفی شده است.

▪ توضیح تذکر

در تبصره (۵) این مصوبه، هر گونه اقدام یا «عدم همکاری» جهت جلوگیری از اجرای این حکم، به منزله‌ی تصرف غیرقانونی در اموال عمومی دانسته شده است. «عدم همکاری»، مفهومی گسترده است و ممکن است تفاسیر متفاوتی از آن ارائه شود و هر فعل یا ترک فعلی، مصداق «عدم همکاری» تلقی شود و اجرای حکم این ماده را با چالش‌هایی مواجه کند. بنابراین شایسته است عبارت مذکور مورد بازنگری قرار گیرد.

▪ نظر شورای نگهبان

۳- در ماده (۳)، موضوع اصلاح ماده (۲۱) قانون در تبصره (۶)، علی‌رغم ذکر مجازات، با توجه به اینکه عنوان مجرمانه‌ی «تصرف غیرقانونی اموال عمومی» در قانون مجازات اسلامی وجود ندارد، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

تذکر: - در ماده (۳)، موضوع اصلاح ماده (۲۱) قانون، در تبصره (۶)، عبارت «عدم همکاری» اصلاح گردد.

***

ماده ۴-

[در تبصره (۸) موضوع ماده (۴) مصوبه عبارت «یا متقاضی» حذف می‌شود.]

ماده (۲۲) قانون و تبصره‌های (۱) و (۳) آن به شرح زیر اصلاح و سه تبصره به عنوان

تبصره‌های (۷)، (۸) و (۹) به آن الحاق می‌شود و ماده (۲۳) قانون حذف می‌گردد:

ماده ۲۲- ...

تبصره ۱- ...

تبصره ۸- انتخابات اتحادیه‌ها به صورت الکترونیکی و بر اساس شماره تلفن همراه شخص دارنده پروانه کسب و در بستر سامانه تعیین شده توسط دبیرخانه هیئت عالی نظارت برگزار می‌شود.

تبصره ۹- ...

▪ دیدگاه عدم مغایرت

منطبق بر حکم تبصره (۸) سابق، شخصی که صرفاً متقاضی پروانه کسب بود نیز می‌توانست در انتخابات اتحادیه‌ها شرکت کند. این در حالی بود که ممکن بود صلاحیت فرد متقاضی در اثنای فرآیند اعطای پروانه تأیید نشود یا فرد متقاضی از اخذ پروانه کسب انصراف دهد. در نتیجه امکان شرکت متقاضیان پروانه کسب در انتخابات، مغایر بند (۱۰) اصل سوم قانون اساسی شناخته شد. حال مجلس شورای اسلامی در مصوبه‌ی حاضر با حذف امکان شرکت «متقاضیان پروانه کسب» در انتخابات مذکور، این مغایرت را رفع کرده است و صرفاً «دارندگان پروانه کسب» امکان شرکت در انتخابات را خواهند داشت.

▪ نظر شورای نگهبان

ماده (۴)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

***

ماده ۵-

[اصلاحات زیر در ماده (۵) انجام می‌شود:

۱- در تبصره (۱) اصلاحی ماده (۲۲ مکرر) قانون، عبارت «کارگروه» جایگزین عبارت‌های «کمیته» می‌شود.

۲- در تبصره (۱) اصلاحی ماده (۲۲ مکرر) قانون، عبارت «سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی» جایگزین عبارت «سازمان اطلاعات سپاه» و عبارت «فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران» جایگزین عبارت «نیروی انتظامی» می‌شود.]

ماده (۲۲ مکرر) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۱- تبصره (۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۱- کارگروهی مرکب از نمایندگان وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت کشور، پلیس نظارت بر اماکن عمومی فراجا، سازمان تعزیرات حکومتی، بسیج اصناف و دو نفر از اتاق اصناف شهرستان ظرف یک ماه شرایط مذکور را از مراجع ذی صلاح شامل مراجع قضائی، وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، مرجع صادرکننده آخرین مدرک تحصیلی و اتاق اصناف ذی ربط استعلام می‌نماید. نمایندگان اتاق اصناف در این کارگروه نباید خود نامزد انتخابات باشند. تصمیم‌گیری در این کارگروه با اکثریت آراء صورت می‌گیرد و نتیجه به متقاضی اعلام می‌شود. وظیفه این کارگروه حصول اطمینان از صحت موارد مندرج در بندهای مذکور از طریق رؤیت اسناد مثبت و بررسی مدارک و شواهد است. عدم اعلام نظر مراجع استعلام‌شونده ظرف یک ماه به منزله پاسخ مثبت است.

۳- در بند (۱۱) الحاقی به ماده (۲۲ مکرر) قانون، عبارت «طی چهار سال منتهی به زمان داوطلب شدن» به انتهای اجزای (۱)، (۲)، (۳)، (۴) و (۵) تبصره (۳) اضافه می‌شود.

۲- یک بند به عنوان بند (۱۱) و یک تبصره به عنوان تبصره (۳) به ماده به شرح زیر الحاق می‌شود:

- ۱۱- نداشتن محکومیت کیفری مؤثر و نیز نداشتن تخلفات صنفی مؤثر تبصره ۳- تخلفات صنفی مؤثر موضوع بند (۱۱) شامل موارد زیر است:
  - ۱- اخذ هرگونه وجه یا مال به نفع خود یا غیر با سوءاستفاده از سمت خود در اتحادیه یا اتاق، خلاف قوانین و مقررات طی چهار سال منتهی به زمان داوطلب شدن
  - ۲- استفاده از امکانات تشکلهای صنفی به نفع خود یا اشخاص دیگر طی چهار سال منتهی به زمان داوطلب شدن
  - ۳- غیبت غیرموجه طی سه جلسه متوالی یا پنج جلسه متناوب در جلسات هیأت مزبور ظرف یک سال طی چهار سال منتهی به زمان داوطلب شدن
  - ۴- فعالیت بدون مجوز بیش از نه ماه طی چهار سال منتهی به زمان داوطلب شدن

- ۵- عدم اجرای حکم تبصره (۱) ماده (۲۰ مکرر) در موعد مقرر طی چهار سال منتهی به زمان داوطلب شدن
- ۶- داشتن محکومیت قطعی مرتبه سوم مذکور در مواد (۵۹)، (۶۰) و (۶۱) این قانون

▪ دیدگاه عدم مغایرت

شورای نگهبان در مرحله‌ی قبل، استفاده از واژه غیر فارسی «کمیته» در ماده (۵) سابق را مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی دانسته بود. حال در مصوبه‌ی حاضر، عبارت «کارگروه» جایگزین عبارت «کمیته» شده است و به این ترتیب مغایرت مزبور رفع شده است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

در بند (۱۱) سابق، داشتن تخلف صنفی مؤثر سبب محرومیت فرد از نامزدی هیئت مدیره اتحادیه مقرر شده بود. اما مشخص نبود که اگر فردی یکی از مصادیق تخلف صنفی مؤثر (مثلاً غیبت غیرموجه در سه جلسه متوالی در جلسات هیئت) را مرتکب شود، به صورت مادام‌العمر از نامزدی محروم می‌شود یا بعد از مدت مشخصی، مجدداً امکان نامزدی را خواهد داشت. در مصوبه‌ی حاضر با اصلاحات صورت گرفته و الحاق عبارت «طی چهار سال منتهی به زمان داوطلب شدن» به انتهای بندهای (۱) تا (۵) تبصره (۳) اصلاحی، دوره زمانی مؤثر بودن تخلفات صنفی مشخص شده و بنابراین ابهام مرحله‌ی قبل شورای نگهبان رفع شده است.

▪ توضیح اعمال تذکر

در بند (۱) سابق این ماده، عبارت «سازمان اطلاعات سپاه» ناقص نوشته شده بود و همچنین با توجه به تغییر عنوان و ساختار نیروی انتظامی، عنوان «نیروی انتظامی» نیازمند تغییر بود. بر همین مبنا در مصوبه‌ی حاضر عبارت «سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی» جایگزین عبارت «سازمان اطلاعات سپاه» و عبارت «فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران» جایگزین عبارت «نیروی انتظامی» شده است و تذکر شورای نگهبان در این خصوص اعمال شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

ماده (۵)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله‌العالی

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸)

تهران | خیابان شهید بهشتی
خیابان سرافراز | کوچه پنجم | پلاک ۱۱

www.ccri.ac.ir

کدپستی ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳
دبیرخانه ۰۲۱۸۸۵۳۳۴۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان